

VARIABILITA ČLOVĚKA

Lidé se navzájem od sebe v mnoha faktorech liší (barva pleti, výška, stavba těla, barva a struktura vlasů, ...), ale vždy tomu tak nebylo. Důvodem těchto změn je neustálá nutnost se přizpůsobovat měnícím se podmínkám (podnebí, strava, dědičnost). Na počátku existence rodu homo byl jeden společný bod – lidé se vyvíjeli na jednom místě (kontinentu), kde panovaly podobné podmínky pro život – v Africe.

AFRIKA – KOLÉBKA LIDSKÉ CIVILIZACE

Obr. č. 1

HOMO HABILIS – JEDEN Z PRVNÍCH PŘEDCHŮDCŮ ČLOVĚKA

Obr. č. 2

Po dlouhém vývoji, který probíhal na jednom kontinentu (*Homo habilis* a *Homo erectus*) se lidé postupně přesouvají do celého světa (nejprve Asie a Evropa, později i Amerika). To už sebou nese nutnost PŘIZPŮSOBIT SE měnícím se podmínkám (sluneční záření, teplota vzduchu, zdroje potravy, ...). Lidské tělo na tyto faktory reaguje několika způsoby. Podle místa, kde žijí, se jejich těla mění a vytváří se tak několik základních, vědci označovaných, ras:

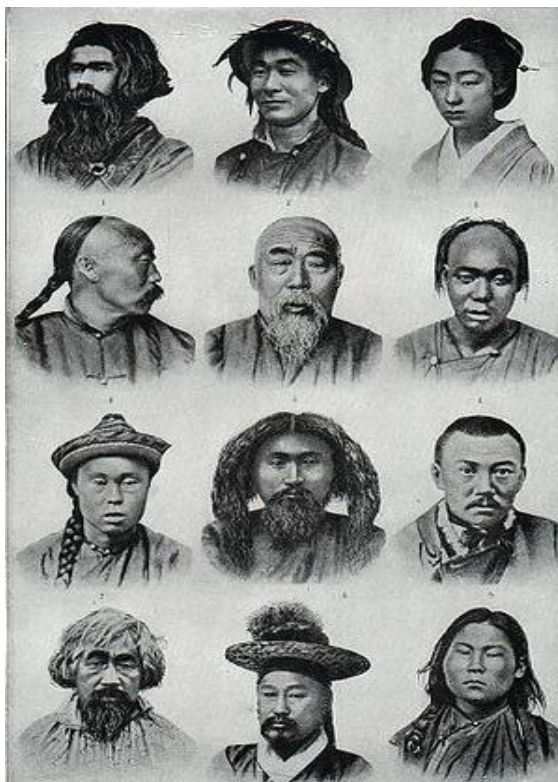
1. Europoidní rasa

Obr. č. 3

Charakteristickými znaky jsou: světlá pleť, úzký nos, úzký nebo středně široký obličej, užší rty, dobře vyvinuté ochlupení, jemné vlasy – mírně vlnité.

2. Mongoloidní rasa

Obr. č. 4

Charakteristickými znaky jsou: rovné černé nebo velice tmavé vlasy, šikmé černé oči s často přítomným kožním záhybem, světlá nebo snědá pleť, slabé ochlupení na těle a poměrně malý vzrůst.

3. Negroidní rasa

Obr. č. 5

Charakteristickými znaky jsou: tmavě zbarvená kůže téměř na celém těle, široký a plochý nos, velice plné rty, kudrnaté a hrubé vlasy, slabé ochlupení na těle, více potních žláz.

Lidé se neodlišují jen znaky na první pohled patrnými, ale také například různými krevními skupinami, velikostí orgánů, barvou zubů, ...

Těmto rozdílům mezi lidmi říkáme: **VARIABILITA ČLOVĚKA = PROMĚNLIVOST ČLOVĚKA.**

Dělení lidí na rasy nemá kromě vědeckých účelů žádné jiné opodstatnění a neurčuje jakoukoliv nadřazenost určité rasy. V minulosti bylo tohoto dělení zneužito a v důsledku toho vznikají předsudky panující mezi lidmi odlišných ras.

POJMY:

VARIABILITA ČLOVĚKA – PROMĚNLIVOST ČLOVĚKA

RASISMUS – NEVĚDECKÁ TEORIE POUKAZUJÍCÍ NA NADŘAZENOST PŘÍSLUŠNÍKŮ
URČITÉ RASY NAD RASOU DRUHOU.

XENOFOBIE – NEOPODSTATNĚNÝ STRACH, OBAVY Z PŘÍSLUŠNÍKŮ JINÉHO NÁRODA,
CIZINCŮ A VŠEHO CIZÍHO.

NACIONALISMUS – IDEOLOGIE, KTERÁ ZDŮRAZŇUJE VÝZNAM NÁRODA.

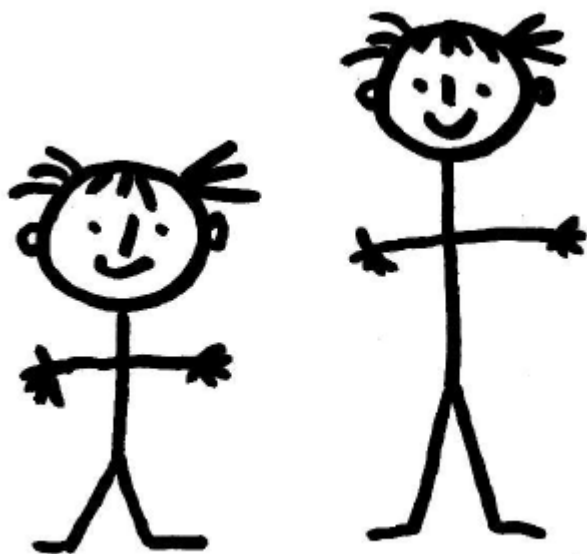
ŠOVINISMUS – VYHROCENÝ NACIONALISMUS. SLEPÁ VÍRA V NADŘAZENOST
VLASTNÍHO NÁRODA A HLÁSÁNÍ NENÁVISTI K JINÝM NÁRODŮM.

ZOPAKUJ SI

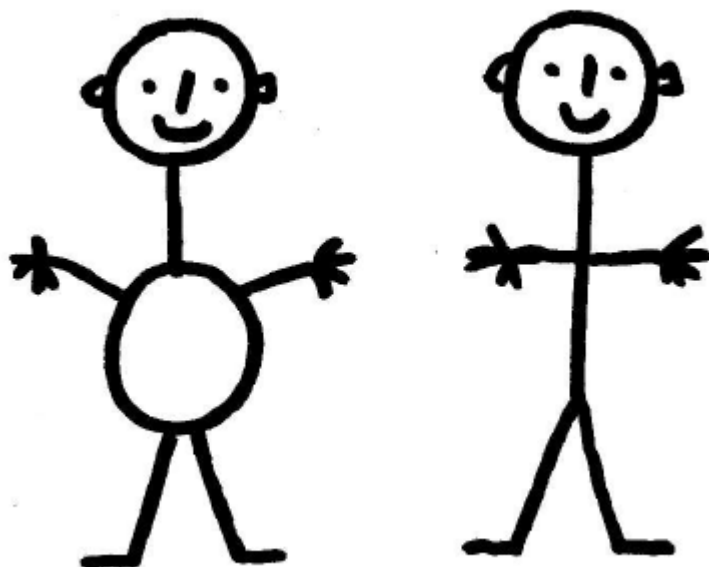
RASISMUS

Čím se lidé na těchto obrázcích na 1. pohled liší?

1)

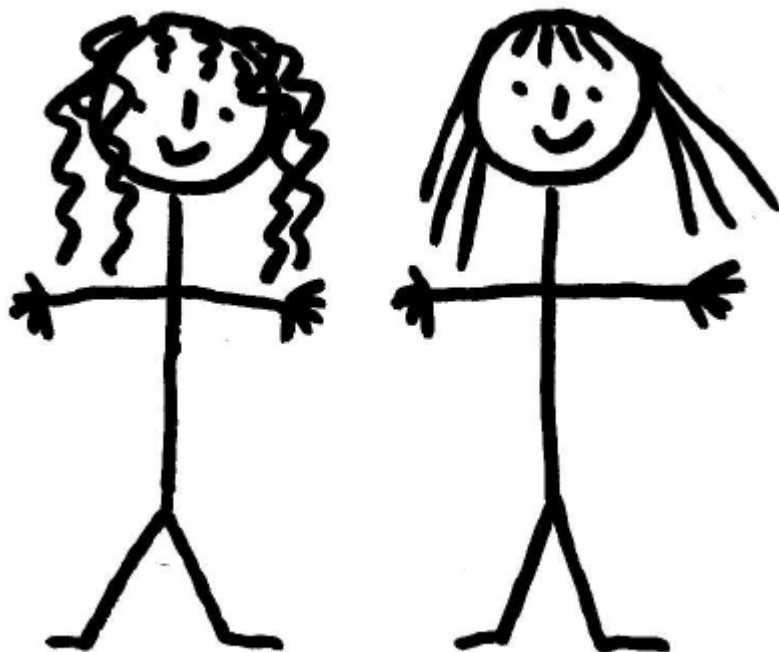

2)

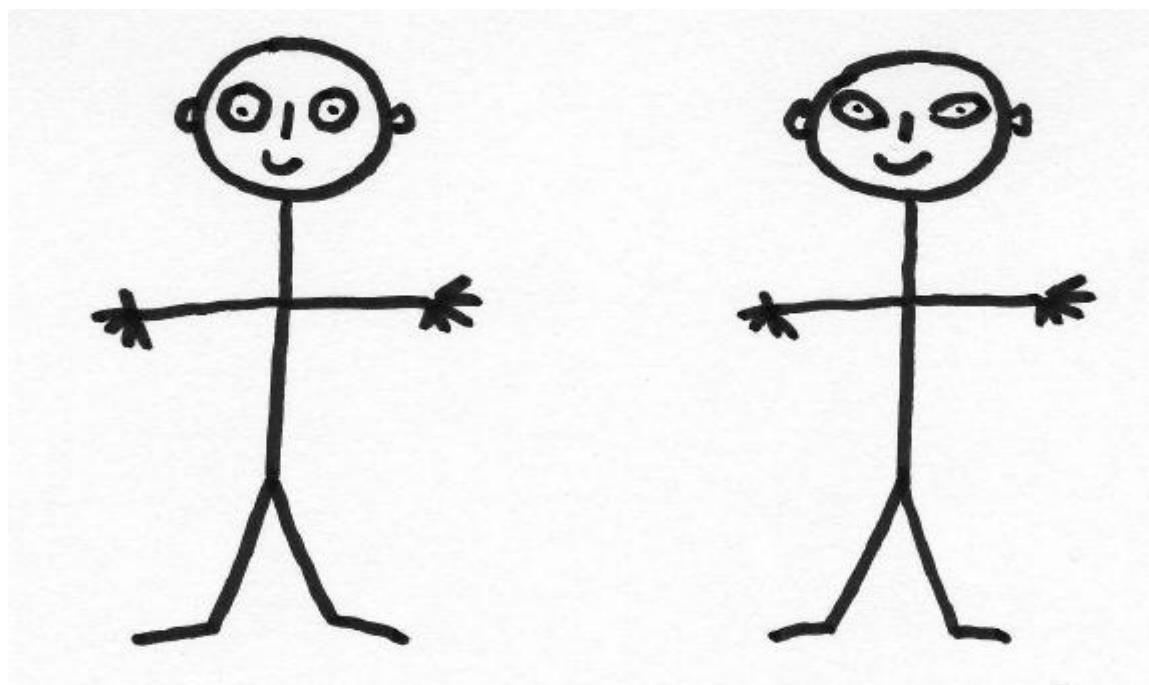

3)

4)

Toto jsou rozdíly na 1. pohled patrné. Čím se můžeme odlišovat uvnitř těla? Přemýšlej!

- a)
- b)
- c)

Co bylo příčinou těchto rozdílů, ať už na 1. pohled patrných či nikoliv? A jak odborně označujeme odlišnosti jedinců stejného druhu? Doplň:

1. příčinou rozdílů mezi lidmi je:
2. odborný výraz označující odlišnost jedinců stejného druhu:

Podle barvy pleti, struktury vlasů, tvaru očí atd. byli lidé rozděleni na několik skupin- tzv. RASY. Uveď 3 příklady tzv. RAS a jejich stručnou charakteristiku.

- 1.
- 2.
- 3.

RASISMUS – řešení

Čím se lidé na těchto obrázcích na 1. pohled liší?

- 1) **výškou**
- 2) **tloušťkou**
- 3) **vlasy**
- 4) **oči**

Toto jsou rozdíly na 1. pohled patrné. Čím se můžeme odlišovat uvnitř těla? Přemýšlej!

- a) **orgány- dítě je má menší, dospělí lidé větší**
- b) **stáří**
- c) **krevní skupina**

Co bylo příčinou těchto rozdílů, ať už na 1. pohled patrných či nikoliv? A jak odborně označujeme odlišnosti jedinců stejného druhu? Doplň:

1. příčinou rozdílů mezi lidmi je:

přízpůsobení se místu, kde tyto lidé žijí, postava

2. odborný výraz označující odlišnost jedinců stejného druhu:

VARIABILITA

Podle barvy pleti, struktury vlasů, tvaru očí atd. byli lidé rozdělení na několik skupin- tzv. RASY. Uveď 3 příklady tzv. RAS a jejich stručnou charakteristiku.

1. **Europoidní- světlá pleť, světlé vlasy a oči, střední rysy**
2. **Mongoloidní- tmavší pleť, černé a rovné vlasy, menší postava, šikmé oči**
3. **Negropoidní- tmavé, černé a kudrnaté vlasy, splasklý nos, velké rty, mohutné rysy**

Seznam zdrojů k použitým obrázkům:

Obr. č. 1: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:LocationAfrica.png> / LocationAfrica.png / Tobias Conrad / [10.12.2012]

Obr. č. 2: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Homo_habilis.JPG / Homo_habilis.JPG / Lillyundfreya / [10.12.2012]

Obr. č. 3: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Eva_Habermann.jpg / Eva_Habermann.jpg / Edmond.frederik / [10.12.2012]

Obr. č. 4: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:LA2-NSRW-1-0149.jpg> / LA2-NSRW-1-0149.jpg / Unknown / [10.12.2012]

Obr. č. 5: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kenyan_man_2.jpg / Kenyan_man_2.jpg / Quadell / [10.12.2012]